
Reorganizacja "Biuletynu Polonistycznego": nowy profil pisma - "Noty informacyjne" - Sprawozdanie z zebrania reorganizacyjnego.

Biuletyn Polonistyczny 15/43, 5-14

1972

Artykuł został zdigitalizowany i opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

INSTYTUT BADAŃ LITERACKICH PAN

REORGANIZACJA „BIULETYNU POLONISTYCZNEGO” NOWY PROFIL PISMA

Odpowiadając na wzrastającą potrzebę stałej informacji bieżącej w zakresie nauki o literaturze oraz czyniąc zadość wymogom nowoczesnej informacji naukowej, Redakcja "Biuletynu Polonistycznego" - po przekonsultowaniu sprawy z przedstawicielami uniwersyteckich Instytutów Filologii Polskiej, Katedr Wyższych Szkół Pedagogicznych i Wyższych Szkół Nauczycielskich - podjęła reorganizację pisma.

Przemiany dotyczą zarówno częstotliwości ukazywania się "Biuletynu" - który od następnego numeru stanie się kwartalnikiem - jak i sposobu systematyzowania prezentowanego materiału oraz jego zakresu: z dotychczasowego pisma-kroniki "Biuletyn" zostanie przekształcony częściowo w informator naukowy, którego każdy zeszyt gromadzić będzie jednorodne informacje zebrane w skali roku kalendarzowego lub akademickiego.

W nowym układzie "Biuletyn" będzie mógł pełnić funkcję biernego koordynatora prac podejmowanych przez poszczególne ośrodki naukowe, pomocnego w planowaniu tematyki naukowej, ujawniającego zarówno braki i niedostatki, jak nadmierne zagęszczenia. Jednocześnie, jak stwierdzono w dyskusji nad jego reorganizacją, pełniłby rolę społecznego sprawdzianu, informując opinię naukową o tempie i rzeczywistym przebiegu samych robót, byłby użyteczny dla kształcenia kadr naukowych na poziomie doktorskim przez wskazywanie białych plam na mapie badań. Gromadziłyby jednocześnie materiały do wielostronnych badań diagnostycznych nauki o literaturze w Polsce.

Zeszyt pierwszy w każdym roku poświęcony będzie kadrze naukowej, zeszyt drugi - przyniesie informacje o pracach badawczych znajdujących się w opracowaniu oraz w druku, zaś ze-

szyty trzeci i czwarty - częściowo zachowując dotychczasowy kształt kroniki życia polonistycznego - omawiać będą działalność Komitetu Nauk o Literaturze PAN, towarzystw naukowych, "Polonicum" oraz polonistycznych ośrodków zagranicznych, Instytutu Badań Literackich, ośrodków uniwersyteckich, WSP i WSN. Poszczególne numery opatrzone będą odpowiednimi indeksami, ułatwiającymi korzystanie z prezentowanych materiałów.

Objętość każdego zeszytu przewidziana jest na ok. 160 str., w tym ok. połowy przeznaczono na "Noty informacyjne". "Biuletyn" po zreformowaniu kontynuować będzie dotychczasową numerację zeszytów, a Redakcja podejmie starania, aby zeszyty zawierające odrębną tematykę były wyróżniane kolorem okładki.

Również, zgodnie z potrzebami dyscypliny oraz coraz liczniejszymi postulatami w tym zakresie ze strony odbiorców, Redakcja, począwszy od roku 1972, założy i prowadzić będzie następujące kartoteki:

- 1/ Wykaz adresów wszystkich pracowników naukowych historycznoliterackich w skali krajowej, z odnotowaniem ich stopnia naukowego, instytucji, w której pracują, oraz specjalizacji; znajdują się w niej również informacje o badaczach nie związanych z poszczególnymi instytucjami
- 2/ Wykaz maszynopisów i prac niepublikowanych, z zaznaczeniem miejsca ich przechowywania
- 3/ Wykaz prac magisterskich
- 4/ Wykaz prac doktorskich - z danymi dotyczącymi uczelni, promotora, recenzentów itp.
- 5/ Wykaz prac habilitacyjnych, również z powyższymi danymi
- 6/ Wykaz tematów prac naukowych, nad którymi aktualnie pracują poszczególni badacze.

Kartoteki pomyślane zostały jako dopełnienie i zbiorcze usystematyzowanie informacji zawartych w "Biuletynie Polonistycznym". Informacje w nich zawarte będą udostępniane również na zapytania listowne.

Poniżej publikujemy przedyskutowany i uzgodniony w dniu 9 XI 1971 r., na zebraniu z przedstawicielami Uniwersytetów, WSP i WSN, projekt układu poszczególnych zeszytów zreformowanego "Biuletynu".

Zeszyt 1

Stan kadry naukowej w skali ogólnopolskiej

Materiał ułożony w porządku: 1. Instytut Badań Literackich, 2. ośrodki uniwersyteckie /w porządku alfabetycznym nazw/, 3. WSP i WSN /w układzie jw./.

- 1/ Powoływanie na członków Polskiej Akademii Nauk.
- 2/ Wykaz nominacji na profesorów zwyczajnych, nadzwyczajnych i na docentów.
- 3/ Wykaz habilitacji - 1. ukończonych, 2. w toku - z uwzględnieniem następujących danych:
nazwisko i imię habilitanta - temat pracy - data przewodu - skład komisji - recenzenci.
- 4/ Wykaz prac doktorskich - 1. ukończonych, 2. rozpoczętych - z uwzględnieniem następujących danych:
ad 1: nazwisko i imię doktoranta - temat pracy - data zakończenia przewodu - promotor - recenzenci,
ad 2: nazwisko i imię doktoranta - temat pracy - promotor.
Od poszczególnych tytułów prac stosowane będą odsyłacze do streszczeń.
- 5/ Wykaz prac magisterskich - ukończonych - z uwzględnieniem następujących danych:
nazwisko i imię magistranta - temat pracy - data ukończenia pracy - nazwisko i imię oraz tytuł naukowy prowadzącego.
- 6/ Zwięzłe /2-3-stronicowe/ autostreszczenia prac doktorskich, według dotychczasowego typu streszczeń w RP.
- 7/ Wykazy i tematyka seminariów doktoranckich prowadzonych w poszczególnych ośrodkach, z podaniem nazwisk prowadzących i liczby uczestników.
- 8/ Zmarli przedstawiciele dyscypliny /nazwiska i imiona, daty śmierci, ew. krótkie informacje biograficzne/.
- 9/ Indeks nazwisk pracowników naukowych wymienionych w zeszytach.

Zeszyt 2

Prace badawcze znajdujące się w opracowaniu oraz w druku

Materiał uporządkowany według układu rzeczowego.

- 1/ Zeszyt zawierać będzie wykaz tytułów /przy tytule metafory-

cznym - krótkie wyjaśnienie treści/ prac aktualnie prowadzonych przez pracowników etatowych instytutów /lub katedr/ uniwersyteckich, WSP i WSN, IBL oraz większych bibliotek naukowych i w warsztatach naukowych badaczy nie związanych z instytucjami, a także prac znajdujących się w druku.

2/ Materiał zawarty w zeszycie będzie ułożony według następującego schematu:

- a/ teoria literatury i poetyka /w tej grupie - układ wg "Polskiej bibliografii literackiej"/
- b/ historia literatury, z podziałem na okresy /średniowiecze, staropolszczyzna, barok, oświecenie, romantyzm, pozytywizm, Młoda Polska, XX-lecie międzywojenne, literatura współczesna/
- c/ bibliografia, słowniki
- d/ edytorstwo
- e/ folklor
- f/ kultura literacka, życie literackie.

Wewnątrz okresów - układ alfabetyczny nazwisk autorów prac. W poszczególnych działach przewiduje się zastosowanie następującego układu:

- a/ prace aktualnie prowadzone, z uwzględnieniem następujących danych: nazwisko autora /autorów/ - instytucja, w planie której praca się znajduje - tytuł pracy - informacja o jej charakterze /monografia, opracowanie syntetyczne, studium cząstkowe, rozprawa materiałowa; czy praca jest wstępem, posłowiem, samoistnym artykułem, pracą edytorską, recenzją naukową itp./ - data rozpoczęcia i przewidywanego zakończenia;
- b/ prace znajdujące się w druku, z uwzględnieniem następujących danych: nazwisko autora /autorów/ - instytucja, w planie której /ewentualnie/ praca się znajduje - tytuł pracy - informacja o jej charakterze /monografia, opracowanie syntetyczne, studium cząstkowe, rozprawa materiałowa; czy praca jest wstępem, posłowiem, samoistnym artykułem, pracą edytorską, recenzją naukową itp./ - data przewidywanej publikacji;
- c/ informacje o pracach przerwanych bądź zaniechanych;
- d/ informacje o ewentualnych zmianach ogłoszonych poprzednio tytułów.

- 4/ Indeks instytucji, w planach których znajdują się wymienione prace.
- 5/ Indeks osób wykonujących omówione w zeszycie prace.

Zeszyt 3

Życie naukowe polonistyki

Cz. I: Komitet Nauk o Literaturze PAN, towarzystwa naukowe, "Polonicum", polonistyka za granicą.

- 1/ Roczne sprawozdanie z prac Komitetu Nauk o Literaturze PAN.
- 2/ Sprawozdania z rocznej działalności poszczególnych towarzystw naukowych.
- 3/ Sprawozdania roczne z działalności "Polonicum" /kursy wakacyjne dla cudzoziemców, kontakty naukowe itp./.
- 4/ Sprawozdania z działalności zagranicznych ośrodków polonistycznych /z podaniem tytułów prowadzonych prac, nazwisk ich autorów, ogłaszanych publikacji itp./.

Sprawozdania będą miały charakter opisowy, z uwzględnieniem m.in. następujących elementów:

- a/ informacja o prowadzonych przez daną instytucję imprezach wydawniczych: regularnych /roczniki, zeszyty naukowe itp./ oraz okazjonalnych /księgi konferencji naukowych itp./;
- b/ informacja o pracach badawczych z zakresu historii i teorii literatury oraz dyscyplin pomocniczych, prowadzonych przez pracowników instytucji. /Jeżeli wykazy tych prac są regularnie publikowane, informacje opatrzone będą odpowiednimi odsyłaczami./

Zeszyt 4

Życie naukowe polonistyki

Cz. II: Instytut Badań Literackich PAN i wyższe uczelnie.

Materiał ułożony w porządku: 1. Instytut Badań Literackich, 2. ośrodki uniwersyteckie /w porządku alfabetycznym nazw/, 3. WSP i WSN /w porządku jw./.

- 1/ Sprawozdania będą miały charakter opisowy, z uwzględnieniem następujących elementów:
 - a/ informacje o sprawach organizacyjno-personalnych danej instytucji naukowej;
 - b/ tematyka prowadzonych wykładów monograficznych, konwersatoriów i zajęć dydaktycznych;
 - c/ krótkie, 2-3-stronicowe sprawozdania z sesji /i konferencji/ naukowych, ułożone według epok historii literatury /wewnątrz epok - układ chronologiczny/, z podaniem: pełnego tytułu sesji - daty - programu - informacji o ewentualnej publikacji materiałów sesji i o obszerniejszych z niej sprawozdaniach względnie o miejscu przechowywania materiałów;
 - d/ informacje /ew. krótkie sprawozdania/ o wygłoszonych odczytach naukowych;
 - e/ udział pracowników danej instytucji w imprezach naukowych /sesjach, konferencjach itp./ organizowanych przez macierzystą oraz inne instytucje;
 - f/ prowadzone przez instytucję imprezy wydawnicze: regularne /roczniki, zeszyty naukowe itp./ oraz okazjonalne /księgi konferencji naukowych itp./;
 - g/ informacje o pracy kół naukowych /zjazdu, zebrania naukowe, kursy szkoleniowe, konkursy itp./;
 - h/ informacje /ew. krótkie sprawozdania/ o naukowych wyjazdach zagranicznych /w ramach stypendiów naukowych, na kweryndy itp./, z uwzględnieniem nowo odkrytych zespołów archiwalnych.
- 2/ Indeks osób wykonujących odnotowane w zeszycie prace naukowe i dydaktyczne.
- 3/ Indeks autorów będących przedmiotem opracowania /cz. I i II "Życia naukowego polonistyki"/.

„NOTY INFORMACYJNE”

Pierwszy zestaw "Not informacyjnych", prezentujących nowości wydawnicze z zakresu nauki o literaturze, ukazał się w marcu 1970 r. jako dodatek do zeszytu 37 "Biuletynu Polonistycz-

nego". Po rocznym okresie, potraktowanym przez Redakcję jako próbny, w czasie którego ukazały się trzy kolejne zeszyty "Not", skierowano do odbiorców "Biuletynu" ankietę dla uzyskania opinii środowiska polonistycznego na temat przydatności publikacji w zaproponowanym wymiarze i formie.

Otrzymaliśmy odpowiedzi i listy z wielu ośrodków, jak i od pracowników naukowych - badaczy indywidualnych w kraju i za granicą /z Austrii, Czechosłowacji, NRD i Węgier/. Wszyscy uczestnicy ankiety stwierdzili jednogłośnie, że należy wydawać noty, i to w dotychczasowym kształcie, z poszerzeniem objętości do całej stronicy w przypadkach, gdy książka jest szczególnie ważna i cenna. Za zwiększeniem częstotliwości /z trzech do czterech razy w roku/ wypowiedziała się większość ankietowanych. W sprawie doboru ekscerpowanych czasopism /p. 3 ankiety/ czytelnicy zaproponowali rozszerzenie ich listy także o tygodniki. W wielu wypowiedziach zwrócono uwagę na konieczność uwzględniania publikacji poszczególnych uczelni, takich jak zeszyty naukowe, roczniki, ponieważ są to źródła stosunkowo mało znane i rozpowszechniane. Postulat ten przy obecnym przejściu "Biuletynu" na system kwartalnika, co oznacza zwiększenie o ok. 150 not rocznie, pozwoli uwzględnić częściowo wspomniane wyżej publikacje.

Postulowano uwzględnianie periodyków niepolonistycznych, w których sporadycznie pojawiają się prace o tematyce literaturoznawczej, trudno na ogół uchwytnie dla polonisty. Zgłoszono również propozycję poszerzenia zestawu źródeł o polskie czasopisma slawistyczne, takie jak: "Slavia Orientalis" czy "Pamiętnik Słowiański", w których drukowane są rozprawy historyczno-literackie. Inna propozycja postuluje wprowadzenie do "Not" ciekawszych poloników zagranicznych. Zastanawiano się nad możliwością stosowania - przy doborze artykułów - kryterium wartości. Postulat ten nie może być przyjęty - Redakcja ogranicza się do, koniecznych dla tego typu publikacji, kryteriów formalnych.

Do ważnych wniosków z ankiet należy zaliczyć postulat stworzenia haseł rzeczowych. W dwóch ankietach znalazła się propozycja stworzenia /na razie próbnie/ listy haseł z zakresu teorii literatury, przyjęcia określonych symboli dla tych ha-

seł i opatrzenia nimi określonych pozycji. W polonistyce odczuwa się brak bibliografii przedmiotowej, z podziałem na hasła rzeczowe, takie jak: gatunki, prądy, tematy, motywy.

Redakcja rozpatrzy i zastanowi się nad tymi wnioskami przy opracowywaniu dalszych "Not informacyjnych".

SPRAWOZDANIE Z ZEBRANIA REORGANIZACYJNEGO

W dniu 9 XI 1971 r. odbyło się w Warszawie spotkanie Redakcji "Biuletynu Polonistycznego" z przedstawicielami współpracujących uczelni, na którym przedyskutowano przygotowany przez Redakcję projekt reorganizacji pisma.

W ramach przygotowanych zmian przewiduje się przejście BF, począwszy od roku 1972, na formę kwartalnika, pomyślanego jako wyczerpujący, optymalnie przejrzysty informator o wszelkich przejawach życia polonistycznego w kraju i za granicą.

Projekt ten dla lepszego przygotowania dyskusji przesłano uprzednio do zainteresowanych uczelni.

Na spotkaniu, na które zaproszeni byli przedstawiciele uniwersyteckich Instytutów Filologii Polskiej oraz Katedr Polonistycznych WSP i WSN, przybyli: z UJ - dr Marian Tatara, z UŁ - mgr Grzegorz Gazda, z UMCS - dr Urszula Kowalska, z UW - doc.dr Roman Taborski, z KUL - mgr Marian Lewko, z WSP Opole - dr Adela Kozolubowa, oraz z WSN, której przedstawiciele zaproszeni zostali w charakterze gości: dr Henryk Dubowik /Bydgoszcz/, mgr Jerzy Keiling /Gdańsk/, mgr H.Żak /Kielce/, mgr Mieczysław Łojek /Olsztyn/.

Z ramienia Instytutu Badań Literackich w zebraniu uczestniczyli członkowie Redakcji "Biuletynu": dr Cecylia Gajkowska, mgr Aniela Piorunowa, dr Krystyna Sierocka, Joanna Malinowska, oraz dr Jadwiga Czachowska, dr hab. Zbigniew Goliński, dr hab. Edmund Jankowski, mgr Władysław Korotaj, dr hab. Stefan Treugutt.

W zagajeniu dyskusji przypomniano zasadnicze kierunki proponowanych zmian struktury "Biuletynu" oraz uzasadniono propozycję tych zmian, podyktowaną potrzebą bardziej niż dotychczasowy funkcjonalnego informatora o polskim życiu naukowym w kraju i za granicą. Poprzednia struktura pisma, zbliżonego do kro-

niki, uznana została zarówno przez Redakcję, jak przez użytkowników, za przestarzałą i nie odpowiadającą postępującym wymogom szybkiej informacji.

Zreorganizowany "Biuletyn" ma się ukazywać jako kwartalnik, którego zeszyt pierwszy - obejmie informacje o kadrze naukowej, drugi - o indywidualnych pracach naukowych znajdujących się w opracowaniu oraz w druku, trzeci i czwarty przedstawi życie naukowe polonistyki w innych systematyzacjach. /Szczegółowy projekt zmian - por. wyżej, s. 7-10./

Jak dotychczas, każdemu zeszytowi towarzyszyć będą "Noty informacyjne", przynoszące krótkie omówienie wydawnictw książkowych oraz artykułów z wybranych czasopism w zakresie historii i teorii literatury oraz folkloru /por. wyżej, s. 10-12/.

W wypowiedzi wstępnej podkreślono też, że jakkolwiek duża ilość materiału informacyjnego zawartego w "Biuletynie", przede wszystkim dotyczącego szkół wyższych, dostarczana była przez uczelnie również dotychczas, to obecna struktura pisma zwiększy znacznie rolę i odpowiedzialność korespondentów w pracach organizacyjnych i redakcyjnych. Zreformowany "Biuletyn" opierać się będzie bowiem w znacznej mierze na informacjach nadsyłanych przez zainteresowane placówki naukowe.

W dyskusji, w której uczestniczyli wszyscy obecni, w zasadzie zaakceptowano propozycje Redakcji.

Dyskutanci podnosili wartość "Biuletynu" jako jednego z niewielu istniejących u nas - obok "Bibliografii Zawartości Czasopism", "Przewodnika Bibliograficznego" i roczników "Polskiej bibliografii literackiej" - bieżących źródeł informacji z zakresu dyscypliny polonistycznej.

Podkreślano również wartość zamieszczanych w "Biuletynie" danych o ośrodkach polonistycznych za granicą i prowadzonych przez nie pracach naukowych.

Najwięcej wypowiedzi dotyczyło "Not informacyjnych" i zasięgu źródeł, z których czerpią. Świadczy to, jak wielką rolę środowisko polonistyczne przywiązuje do tego działu pisma, stanowiącego roboczy przegląd bieżącej produkcji wydawniczej w zakresie badań literackich.

W dyskusji poruszano również sprawę przewidzianej w projekcie kartoteki prac magisterskich: część dyskutantów poddawała

w wątpliwość potrzebę ich rejestrowania. Ostatecznie zdecydowano jednak, że kartotekę tę należy prowadzić. Pozwoli to bowiem na uniknięcie powtarzania tematów prac magisterskich w różnych szkołach oraz da obraz zainteresowań poszczególnych ośrodków naukowych.

Na wniosek przedstawiciela WSN postanowiono prowadzić kartotekę prac dyplomowych przygotowywanych w Wyższych Szkołach Naukowych.

KONFERENCJA POŚWIĘCONA TEATROWI I DRAMATOWI XVII W (30 XI—1 XII 1971)

Celem konferencji była dyskusja nad wybranymi problemami dramaturgii i teatru XVII w., rozważanymi pod kątem przygotowywanej syntezy dziejów teatru i dramatu staropolskiego - zgłoszone referaty stanowiły pierwsze redakcje rozdziałów.

Dr Jan Okoń w referacie o "Jezuickiej scenie okazjonalnej" przedstawił swoją propozycję formuły sceny okazjonalnej, jezuickiej - na tle rozważań o teatrze staropolskim, związanym w sposób integralny z pojęciem okazjonalności - precyzując specyfikę teatru jezuickiego, szkolnego, w którym okazja kształtuje strukturę teatralną: jest to jeden z jego nurtów, którego wyznacznikiem jest jednorazowość spektaklu panegirycznego. Referent wyodrębnił trzy typy tego nurtu, rozważając je pod kątem zmiennej relacji dwóch rzeczywistości: 1/ Wjazdy dygnitarzy duchownych lub świeckich, 2/ Dialogi wystawiane z okazji wjazdów we wnętrzu pozateatralnym, 3/ Dramaty p.ex. teatralne, wystawiane na scenie renesansowej i barokowej. Typy zróżnicowane są postacią bohatera, stosunkiem scena-widownia, założeniami, sposobami istnienia.

Dr hab. Tadeusz Bienkowski w referacie o "Teatrze i dramacie szkół różnowierczych w Polsce" przedstawił pierwszą redakcję rozdziału - wprowadzenie do problematyki teatru różnowierczego w opozycji do szkolnej sceny zakonnej, dając zarys historyczny teatrów Torunia, Elbląga, Gdańska i Leszna oraz wskazując odmienną rolę teatrów pod wpływem sił ideowych, politycznych i społecznych, działających w tamtejszych środowiskach miej-